1917. GADA 29. NOVEMBRĪ VALKĀ DIBINĀTA LATVIEŠU PAGAIDU NACIONĀLĀ PADOME

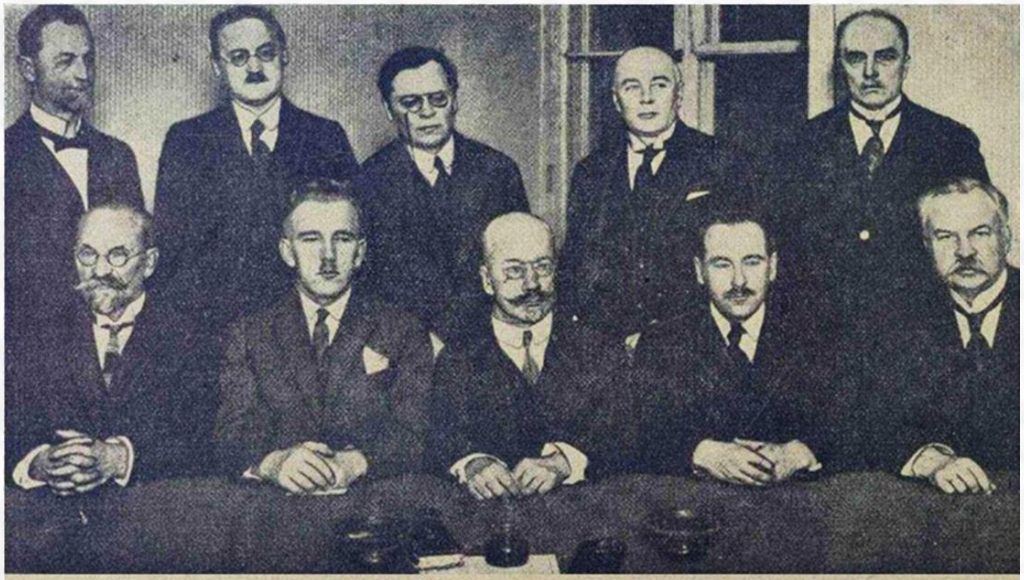

Latviešu Pagaidu Nacionālās Padomes valde.
Sēd (no kreisās puses uz labo): K. Bachmanis, J. Rubulis, V. Zāmuels, (priekšsēdētājs), J. Palcmanis, K. Pauluks. Stāv: V. Siliņš, O. Nonācs, K. Skalbe, J. Akurāters, Ed. Laursons.
(Skat. V. Zāmuela rakstu «L. P. N. P.» 22. l. p.)

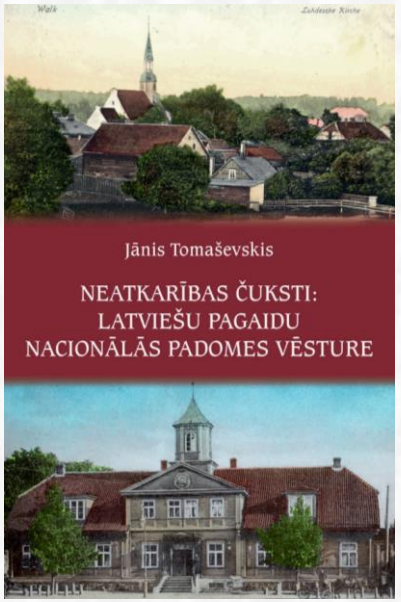

2017. gada 2. decembrī atklāts LPNP veltītais monuments.

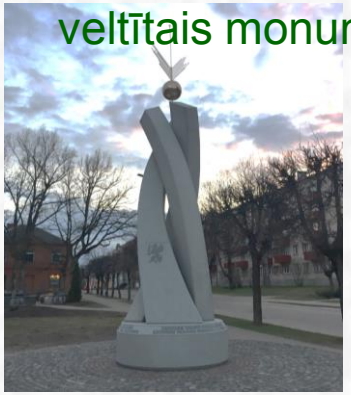

Latweeschu Pagaidu Nazionalâ Padome

nodibinajâs 19. nowembrî 1917. g. Walkâ, peedalotees 1) wiſâm latweeſchu politiſkâm partijam, iſnemot galeſtâs labâs un galejâs kreiſâs, 2) Kreewſka laikâ eewehletâm Widſemes, Kurſemes un Latgales paſchwaldibas eeſtahdem (ſemſtem), 3) eewehrojamakâm latweeſchu kulturelâm organiſazijam, kooperatiweem, beedribu un profeſionalâm ſaweenibam un 4) latweeſchu kolonijam Kreewijâ. Nebija repreſenteta no wahzeem eenemtâ Latwijas daļa — Kurſeme (NB. augſchmineto Kurſemes ſemſti eewehleja Terbatâ Kurſemes beſgki) un Rigas pilſehta lihdſ ar apkrti. Nazionalâ Padome iad pat uſſtahdija praſibu, ka Latwijai jabuht apweenotai un neatkarigai. Pee Nazionalâs Padomes atklahja Ahrleetu Nodalu, kura darbojâs

Peterpilî, ſtahdamâs ſakarâ ar Sabeedroteem deſmit Latwijas neatkaribas atſihſchanas un politiſku un ſaimneeziſku ſakaru nodibinaſchanas. — Nazionalâs Padomes otrâ ſeſija notika no 15.—18. janwarim 1918. g. Peterpilî. Pirmâs ſeſijas leſmumu attezibâ uſ Latwijas neatkaribas praſibu apſtiprinaja ar ſchahdu reſoluziju: „Dibinadamâs uſ wiſas paſaules demokratijas atſihſtâm un paſludinatâm tautu paſchnoteikſchanas teeſibam, Latweeſchu Pagaidu Nazionalâ Padome: 1) atſihſt, ka Latwijai jabuht patſtahwigai demokratiſkai republikai, kas apwienotu Kurſemi, Widſemi un Latgali, 2) proteſti pret jebkuru Latwijas ſadalîſchanas mehginajumu, it ſewiſchki paſtrihpojot, ka latwiju tautas pirmâ un neatlaidigâ praſiba ir Latwijas teritoriala un etnografiſka nedalamiba, 3) proteſtê pret katru meera noſlehgſchanas mehginajumu, kas pahrkahpj tautu paſchnoteikſchanâs prinzipu un peſtigi, 4) nojoda tautas gribas wiltoſchanu ſem okupazijas un kara apſtahkļu ſpaideem". Schis peſtdejais leſmums bija wehrſts pret wahzu okupazijas waru, kura bija radijuſi ſiltiwa ſemes repreſentaziju Kurſemê, nodroſchinot tanî pahrſwaru wahzu muiſchneekeem un piſoneem un proklamejuſi Kurſemes herzogiſti". 1918. g. ſahkumâ wahzu muiſchneeki ſahka lahſt neokupetâ Widſemes dalâ un

Igaunijâ paraſtus no daſcheem eedſihwotajeem, kuri bija zeetuſchi no weelejâs leelineeku waldibas — tâ ſauzamâm ſaldatu, ſtrahdneeku un beſſemneeku padomem — luhgumraſtſeem, lai wahzu waldiba ſuhtot kara ſpehku ſemes atſwabinaſchanai no leelineeku terora un peewienoſchanai Wahziſai. Par ſchahdu paraſtu daſchanu uſſtahjâs Nazionalâs Padomes walde ar atklahtu uſſaukumu, kurſch beidſâs ar ſchahdeem wahrdeem: „...gaidîſim weſi, ja wajadſigs, gadu deſmitus, bet labprahtigi no ſawâm treſchâm neatteiſſimees. Kas ir gadu deſmiti pret waſtu muhſchu, kurſch mehrojams gadu ſimteeſem, un **walſti, Latwijas walſti**, mums tagad ir ſdſeewiba un peenahkums radit. Bet to newar radit wergi. Mums uſſpeeſtâs lehdes mehs ſalauſiſim*) jeb tâs ſadrupinâs laika gars; no wiſcham, kuŗâs mehs labprahtigi ſewi eeſaiſtim, newarês muhſu atſwabinat nekâda wara. — Nost ar „brihwajeem" lihgumeem, kuŗi nes mums werdſibu un kaunu!"

Lai dſihwo brihwâ Latwija!

Februara otrâ puſê 1918. g. wahzu kara ſpehks eenehma pahreju Widſemes dalu un Igaunîju un nodibinaja tanî militaru pahrwaldi, peeaizinot klaht weetejos eedſihwotajus, galwenâ kahrtâ wahzu tautibas un atteezot ari teem tikai padoteeweja balſi un iſpildu waru ſchauŗâs robeſchâs. 10. un 12. aprili wajadſeja notikt okupazijas waras wadibâ Widſemes un Igaunijas Semes Padomju („Landesrat") nodibinaſchanai pehz Kurſemes paraſta. Pret ſchahdu tautas gribas wiltoſchanu uſſtahjâs Nazionalâs Padomes Walde ar raſtiju no 8. maija wirſpawehlneekam. Kâ atbilde nahza represijas pret Nazionalâs Padomes darbineekeem. Peſtdejâs Walde bija ſpeſta jaſu darbibu atklahtibâ pahrtraukt un turpinat to iſſaukſmâs robeſchâs, ſiſpemibâ, uſturot ſpehkâ tâ galweno mehrki neatkarigas Latwijas nodibinaſchanu jaſuſâ ar Sabeedroteem. Nazionalâs Padomes darbineeki no laika gala pareiſi iſpraſa, ka Latwijas liſteni iſſchkirs gihnes ſtarp wahzeem un Sabeedroteem reetumu frontê un bija zeeſchi pehrleeginati no Sabeedroto galejas uſwaras. Tikmehr ſchis uſwaras gahjeens ſahkâs, weelejâs wahzu okupazijas waras ſpaidi pret Nazionalo Padomi ſahka aſlabt. Winas darbineeki pamaſâm pahrgehlâs uz Rigu, kuŗu tee bija atſlahjuſchi, wahzeem eenahkot un ſahka ſche no jauna organiſetees, aizinot klaht ari Rigas un Kurſemes preeſchſtahwjus no politiſkâm partijam, kuŗi jau bija pa dalai apweenoti tâ ſauzamâ „Demokratiſkâ blokâ". Sarunas ſtarp Nazionalo Padomi un demokratiſko bloku noweda pee kopejas politiſkas platformas uſſtahdiſchanas un Tautas Padomes nodibinaſchanas, kura 18. nowembri iſſludinaja neatkarigo Latwiju un ſewi kâ juwerenâs waras neſeju.

W. Samuels.

*) Schis paſazijums peeſihmes jau tagad, patreiſes muhſu norminigai armijai.

Jaunakâs Sinas

Pirmdeen, 17. nowembrî 1919. gadâ.